

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **J. K.**, zast. JUDr. Květoslavou Tomanovou, advokátkou se sídlem nám. Republiky 87, Tachov, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 6. 2016, čj. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 8. 2017, čj. 16 Ad 88/2016-42,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná shora specifikovaným rozhodnutím zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č. I ze dne 12. 4. 2016, čj. X, kterým byla žalobci mimo jiné od 24. 7. 2006 zvýšena procentní výměru starobního důchodu a bylo stanoveno, že doplatek starobního důchodu mu náleží od 17. 12. 2010. Žalobu proti rozhodnutí žalované krajský soud zamítl.

[2] Krajský soud dospěl k závěru, podle kterého žalobce neprokázal, že žalovaná při přiznání starobního důchodu, jeho výše i následných úprav postupovala v rozporu se zákonem. To, že rozhodnutí žalované o zvýšení starobního důchodu není podle

žalobcových představ, neznamená, že je nesprávné či dokonce v rozporu se zákonem. Žalobce neprokázal, že podal dříve než 17. 12. 2015 žádost o přepočet jeho mimořádného hornického starobního důchodu. Rozhodnutí žalované o zvýšení žalobcova důchodu od 24. 7. 2006 s doplatkem důchodu od 17. 12. 2010, tj. pět let nazpět ode dne uplatnění nároku na zvýšení důchodu, je proto plně v souladu s platnou právní úpravou, neboť o úpravu žalobce prokazatelně požádal 17. 12. 2015.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost.

[4] Stěžovatel uvedl, že se opakovaně domáhal nápravy, žádal přepočet výše důchodu, ale nebylo mu vyhověno s tvrzením, že výše jeho důchodu je vypočtena správně. Nesouhlasí s tím, že nárok na doplatek má pouze za 5 let zpětně od podání žádosti. Žalobce je přesvědčen, že žalovaná nepostupovala správně a že mu náleží doplatek od okamžiku, od něhož zákon zvýšení pro tyto případy přiznává, tj. od 1. 7. 2006.

[5] Stěžovatel namítl, že krajský soud dospěl k nesprávnému právnímu názoru. Žalobce prokázal, že se opakovaně dostavoval na okresní správu sociálního zabezpečení a požadoval přepočtení důchodu, stejně tak prokázal, že v původním rozhodnutí ze dne 5. 1. 2000 jsou uvedeny jiné údaje než v opisu rozhodnutí, který si žalovaný vyžádal.

[6] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a aby věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázala na vyjádření k žalobě a na napadený rozsudek. Uvedla, že stěžovatel neprokázal podání žádosti o přepočet důchodu dříve než 17. 12. 2015. Žalovaná bez podání žádosti pojištěncem nemůže důchod zvýšit a nemá ani povinnost poučovat všechny pojištěnce o možnosti podat takovou žádost.

[8] Žalovaná navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[9] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky projednatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal jí napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu a v rámci kasační stížností uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí či jemu předcházející řízení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.].

[10] V souzeném případě je nutné vycházet z toho, že zvýšení splátek důchodu podle části padesáté osmé čl. LXVII bodu 1. věty první zákona č. 264/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákoníku práce (dále jen „zákon č. 264/2006 Sb.“), lze provést toliko na žádost. Toto ustanovení stanoví: „*Procentní výměra starobních důchodů přiznaných v období od 1. ledna 1996 do 30. června 2006 osobám, které dosáhly věku*

50 let před 1. červencem 2006 a splnily ostatní podmínky uvedené v § 74a odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění čl. LXVI tohoto zákona, osobám uvedeným v § 76 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a osobám, které vykonávaly před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 15 let zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (popřípadě 10 let, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech), které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se na žádost zvýší od splátky důchodu splatné po 30. červnu 2006 podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do 31. prosince kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá den, od něhož byl starobní důchod přiznán." (podtržení doplněno).

[11] Podle stěžovatele správní orgány, přes jeho opakované žádosti o přepočet důchodu, považovaly za relevantní až žádost ze dne 17. 12. 2015. Sporným proto je, zda měly správní orgány postupovat podle § 56 odst. 1 písm. b) věty druhé zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění"), podle které *„[d]ůchod nebo jeho zvýšení se přitom doplatí nejvýše pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení; pro běh této lhůty platí § 55 odst. 2 věta druhá a třetí obdobně.*" nebo podle věty poslední tohoto ustanovení, podle které: *„[d]ůchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení*" (podtržení doplněno).

[12] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel po 1. 7. 2006 (nabytí účinnosti čl. LXVII zákona č. 264/2006 Sb.) sice žádostí ze dne 10. 10. 2012 požádal o úpravu starobního důchodu, učinil tak však z důvodu, že nepřetržitý výkon jeho výdělečné činnosti vykonávané současně s pobíráním starobního důchodu vypláceného dosud v plné výši dosáhl dne 14. 8. 2012 délky dvou let; tuto žádost proto nelze považovat za žádost ve smyslu čl. LXVII zákona č. 264/2006 Sb. Dne 17. 12. 2015 stěžovatel požádal o přepočet jeho mimořádného hornického starobního důchodu. Podání z roku 2007, které stěžovatel zmiňuje v kasační stížnosti, není součástí správního spisu, z odpovědi Okresní správy sociálního zabezpečení Tachov ze dne 24. 4. 2007 na něj je však zřejmé, že jeho obsahem byla žádost o objasnění výpočtu osobního vyměřovacího základu a redukované částky. Ve správním spise tak není založeno žádné dřívější podání, jehož obsahem by byla žádost o zvýšení stěžovatelova důchodu podle čl. LXVII zákona č. 264/2006 Sb., než žádost ze dne 17. 12. 2015. Stěžovatel takovou žádost nepředložil ani v řízení o žalobě, ani během správního řízení.

[13] Nejvyšší správní soud se proto ztotožňuje se soudem krajským v závěru, podle kterého stěžovatel neprokázal, že podal dříve než 17. 12. 2015 žádost o přepočet jeho mimořádného hornického starobního důchodu.

[14] Stěžovatel brojil také proti postupu Okresní správy sociálního zabezpečení Tachov, neboť ho její pracovníci, přes opakované návštěvy, nepoučili o nabytí účinnosti zákona č. 264/2006 Sb. a o možnosti podat žádost o zvýšení důchodu. Pro tento nesprávný postup

orgánu sociálního zabezpečení mělo být stěžovateli zvýšení důchodu doplaceno od 1. 7. 2006 [§ 56 odst. 1 písm. b) věta poslední zákona o důchodovém pojištění].

[15] Při vypořádání této kasační námitky je podstatné, že stěžovatel podal žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. Žalobou brojil proti rozhodnutí žalované, kterým bylo mimo jiné stanoveno datum, od kterého stěžovateli náleží doplatek starobního důchodu. Podle § 65 odst. 1 s. ř. s. *„[k]do tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen 'rozhodnutí'), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.“*

[16] Krajský soud ani Nejvyšší správní soud se nemohly zabývat námitkami vůči postupu správního orgánu, který předcházel podání žádosti 17. 12. 2015. Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti, stejně jako krajský soud v řízení o žalobě, přezkoumává napadené rozhodnutí a správní řízení zahájené na základě žádosti ze dne 17. 12. 2015, nemůže tak posuzovat správnost poskytnutých informací, či neposkytnutí informací v průběhu návštěv stěžovatele u okresní správy sociálního zabezpečení, které nevyústily v žádné podání. I kdyby správní orgány stěžovatele nesprávně informovaly, měl plné právo trvat na sepsání žádosti o přepočet jeho důchodu, což však učinil až 17. 12. 2015. Správní orgány proto správně postupovaly podle § 56 odst. 1 písm. b) věty druhé zákona o důchodovém pojištění a termín, od kterého stěžovateli náležel doplatek důchodu, odvodily od data podání žádosti o přepočet důchodu.

[17] Tvrzený nesoulad mezi originálem a opisem rozhodnutí ze dne 5. 1. 2000 stěžovatel neprokázal. V dávkovém spise se nachází pouze opis tohoto rozhodnutí, originál stěžovatel nepředložil, byť v kasační stížnosti uvedl, že ho našel.

[18] Nejvyšší správní soud uzavírá, že nárok na dávku nebo její navýšenou část nezaniká uplynutím času (stěžovateli byla procentní výměru starobního důchodu zvýšena od 24. 7. 2006). Zároveň však platí obecné pravidlo o zániku nároku na výplatu uplynutím pěti let ode dne, za který důchod nebo jeho navýšená část náleží – poněvadž nárok na výplatu navýšeného důchodu vzniká podáním žádosti o navýšení důchodu, je zánik nároku na výplatu časově spojen právě s uplatněním žádosti o jeho změnu (srov. přiměřeně rozsudek NSS ze dne 20. 6. 2013, čj. 4 Ads 33/2013-32). V souzeném případě se jednalo o 5 let nazpět ode dne uplatnění nároku, k němuž došlo 17. 12. 2015, stěžovateli proto doplatek starobního důchodu náležel od 17. 12. 2010.

[19] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, byť to žádný z účastníků nenamítl, že v záhlaví kasační stížností napadeného rozsudku je uvedeno: *„Krajský soud v Plzni rozhodl asistentkou soudce Mgr. Martinou Matějkovou v právní věci (...)“*. Rozsudek podepsala samosoudkyně JUDr. Alena Hocká, která také vedla jednání. Nesprávný údaj o obsazení krajského soudu v písemném vyhotovení rozsudku je tudíž zjevnou neprávností, kterou by měl krajský soud opravit postupem podle § 54 odst. 4 s. ř. s.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Pro uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[21] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalované v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto jí soud náhradu nákladů nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 12. června 2018

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu